

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-301-2-86>

Рижова Олександра, студентка магістратури кафедри ТІМ НАОМА
(науковий керівник: доктор мистецтвознавства, професор О. А. Лагутенко)

Джессі Ньюбері та Ен Макбет як представники «Стилю Глазго»

Ключові слова: Школа мистецтв Глазго, дизайн, «четвірка Глазго», вишивка, «Дівчата Глазго», Джессі Ньюбері, Ен Макбет.

Ryzhova Oleksandra, MA student, NAFAA
(academic mentor: Doctor of History of Arts, Professor O. Lagutenko)

Jessie Newbery and Ann Macbeth as representatives of Glasgow Style

Abstract: From the early 1890s to 1914, the Glasgow style evolved, embodying a new kind of modern aesthetic. The purpose of this report is to recall forgotten names of two artists from “Glasgow Girls”: Jessie Newbery and Ann Macbeth. Their work had a significant influence on 20th century embroidery.

Key words: design, Glasgow School of Art, “The Glasgow Four”, embroidery, “Glasgow Girls”, Jessie Newbery, Ann Macbeth.

Наприкінці 1800-х років Глазго було місцем величезних змін та інновацій, процвітаючим індустріальним мегаполісом. Стиль дизайну, який розвивався у місцевій Школі мистецтв, сприяв розгортанню його промислових процесів, комерційному успіху та був відомий як «Стиль Глазго». Він існував із початку 1890-х років приблизно до 1914 року.

У 1885 році директором Школи мистецтв Глазго був призначений Френсіс Ньюбері. До 1890 року Школа Глазго була визнана одним із провідних художніх закладів Великобританії. Ньюбері розширив навчання спектром курсів у прикладному мистецтві, зокрема по кераміці, вишивці, металообробці, вітражам та різьбленні по дереву.

У 1892 році студенти Школи Чарльз Ренні Макінтош, Герберт Макнейр та сестри Маргарет і Френсіс МакДональд незалежно один від одного пробували свої сили у схожих стилях розпису та декорування побутових виробів. Ньюбері помітив спільні риси їхньої роботи та заохочував їх до співпраці та виставок. Вони створили так звану «Четвірку Глазго», творчість якої була сильно пройнята містикою та символізмом. Їхньою визитівкою став сплав геометричного стилю, кельтських елементів та японізмів. «Стиль Глазго» розвивав раціоналістичні традиції англійського мистецтва: майстерень Вільяма Морріса і так званого староанглійського стилю. У руслі естетики модерну цей стиль виявився абсолютно оригінальним.

Життєдайність цього естетичного напрямку посприяла появі послідовників «Четвірки», яких в англійській історіографії умовно називають «Дівчата Глазго» (Glasgow Girls) та «Юнаки Глазго» (Glasgow Boys). Термін «Дівчата Глазго» був введений Вільямом Б'юкененом у есе, яке він

зробив для каталогу виставки «Хлопці з Глазго», що відбулася 1968 року. «Дівчата Глазго» використовували широкий спектр технік і розробили низку художніх стилів.

«Стиль Глазго» особливо проявився у вишивці. У 1910 році британський мистецький журнал “The Studio” так підсумував стиль вишивки Школи мистецтв Глазго: «Він не заснований на традиціях і не має подібності до жодного стилю, який йому передував. У цьому відношенні нова вишивка має спільність із найдавнішими видами мистецтва, вона бере повсякденні речі життя і за допомогою авторського підходу прагне зробити їх красивими, а також корисними».

Однією з видатних мисткинь із «Дівчат Глазго», яка прославилась своїми вишивками, була Джессі Вайлі Ньюбері (1864–1948). У 1884 році вона вступила до Школи мистецтв Глазго, а через десять років стала керівником шкільного відділу вишивки, який створила раніше. Вона доповнювала свої дизайни написами, девізами та віршами. У Школі викладала плетіння та дизайн одягу.

Ще однією мисткинею, яка розвивала стиль Глазго у вишивці, була Ен Макбет (1875–1948). Вона була вишивальницею, дизайнеркою, викладачкою, членкинею руху Глазго, активною суфражисткою. Після завершення навчання в Школі мистецтв Глазго в 1901 році Макбет стала помічницею Джессі Ньюбері. У 1906 році вона почала викладати металообробку в Школі; 1907–1911 рр. – палітурні роботи; з 1912 р. – керамічну обробку.

Макбет опублікувала шість книг про вишивку: “Educational Needlecraft” (1911; разом із Маргарет Свонсон), “The Playwork Book” (1918), “School and Fireside Crafts” (1920; з Мей Спенс), “The Country Woman’s Rug Book” (1921), “Needleweaving” (1922), і “Embroidered Lace and Leatherwork” (1924). Підручник “Educational Needlecraft” (1911) здобув міжнародне визнання та широко вплинув на викладання рукоділля. Він залишався в навчальній програмі шотландської школи до 1950-х років.

Ньюбері, Макбет та їхні студенти створили роботи, що яскраво відображали «Стиль Глазго» та сприяли його розвитку. Своєю викладацькою діяльністю та публікаціями ці видатні жінки поширювали радикальний підхід до дизайну, змінили сприйняття рукоділля та заохотили жінок до занять ремеслами.

